မာတိကာ

အခန်း | အကြောင်းအရာ | စာမျက်နှာ

နိဒါန်း

၁။ ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာ နာမည်မှည့်နည်းစနစ် ၁
(၁) နာမည်ဟူသောဝေါဟာရ၏မူလအစ ၁
(၂) အဦးဆုံးမြန်မာနာမည် ၂
(၃) 'နာမည်' လေ့လာမှုများ ၄
(၄) 'နာမည်' ဝေါဟာရအနက်အဓိပ္ပာယ် ၁၂
(၅) 'နာမည်' တွဲသောဝေါဟာရများ ၁၂
(၆) ကမ္ဘာနှင့် မြန်မာ နာမည်မှည့်ပုံမှည့်နည်းများ ၁၄
(က) ကမ္ဘာပေါ်ရှိနာမည်မှည့်ပုံမှည့်နည်းများ ၁၅
(ခ) မြန်မာနာမည်မှည့်ပုံများ ၂၀
(ဂ) မြန်မာနာမည်မှည့်နည်းစနစ်များ ၂၇
❖ မဟာဘုတ်နည်းဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၂၈
❖ တောင်တွင်းဆရာတော်ခင်ကြီးဖျော်၏ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၃၁
❖ နေ့နံအလိုက်နာမည်မှည့်နည်း ၃၂
(အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်ပေးနည်း)
❖ ကြက်သွန်ဖြူဥတစ်လုံးစုကိန်းဖြင့် မှည့်နည်း ၃၅
(အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်ပေးနည်း)
❖ ပဉ္စပွတ်နာမည်မှည့်နည်း ၃၆
(အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်ပေးနည်း)
❖ ဆပွတ်တိုင်ဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၃၆
(အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်ပေးနည်း)
❖ မွေးနံနှင့် မဟာဘုတ်အထွန်းတွဲမှည့်သောနည်း ၃၇
(အင်္ဂဝိဇ္ဇာပညာဖြင့် နာမည်ပေးနည်း)
❖ ပညတ်ခါတ်သက်နာမည်မှည့်နည်း ၃၈
❖ မိတ်ရန်ရွေး၍နာမည်မှည့်နည်း ၃၉
❖ မွေးနံနှင့် အညွန့်နာမည်မှည့်နည်း ၃၉
❖ အညွန့်ကိုဦးတည်သော နာမည်မှည့်နည်း ၃၉
❖ ပဉ္စပွတ်၊ ဆပွတ်၊ အညွန့်တွဲမှည့်နည်း ၄၀
❖ နေ့ထပ်ဖြင့်မှည့်နည်း ၄၀
❖ မွေးနံကိုအလယ်အချာထား၍မှည့်နည်း ၄၀
❖ ဆန်းကျမ်းပညာဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၄၀
❖ အတိတ်၊ နိမိတ်၊ တဘောင်၊ စနည်း စသည်ဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၄၂
❖ နက္ခတ်ဗေဒင်ပညာဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၄၃
❖ နဝင်းကိုက်နာမည်မှည့်နည်း ၄၄
❖ သင်္ချာဗေဒပညာဖြင့် နာမည်မှည့်နည်း ၄၅

၂။ နာမည်ပြောင်းလဲလာပုံ ၅၁
(၁) မြန်မာနာမည်များခေတ်အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာပုံ ၅၁
(က) ပုဂံခေတ် ၅၂
(ခ) ပင်းယခေတ် ၆၃
(ဂ) အင်းဝခေတ် ၆၉
(ဃ) တောင်ငူခေတ် ၇၀
(င) ညောင်ရမ်းခေတ် ၇၃
(စ) ကုန်းဘောင်ခေတ် ၇၅
(ဆ) ကိုလိုနီခေတ် ၇၉
(ဇ) လွတ်လပ်ရေးခေတ် ၉၃
(ဈ) မျက်မှောက်ခေတ် ၉၅
(၂) ဘဝသက်တမ်းတွင် နာမည်များ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာပုံ ၁၀၄

၃။ မြန်မာနာမည်ဖွဲ့ပုံ ၁၂၀
(၁) နာမည်ရှေ့ဆက် ၁၂၀
(၂) မြန်မာနာမည်ရှေ့ဆက်များ ၁၂၂
(က) ယောကျ်ားနာမည်ရှေ့ဆက်များ ၁၂၂
(ခ) မိန်းမနာမည်ရှေ့ဆက်များ ၁၃၀
(ဂ) တိုင်းရင်းသားနာမည်ရှေ့ဆက်များ ၁၃၆
(၃) နာမည်ရှေ့ဆက်များတွင် ထင်ဟပ်နေသော ဝိသေသများ ၁၄၂
(က) အရင်းခံဝိသေသ ၁၄၃
(ခ) ခေတ်ကြေးမုံဝိသေသ ၁၄၄
(ဂ) အသက်အရွယ်ဝိသေသ ၁၄၄
(ဃ) ဂုဏ်အဆင့်ဝိသေသ ၁၄၅
(င) လူမှုဝိသေသ ၁၄၅
(စ) အသုံးရှေ့ဝိသေသ ၁၄၆
(၄) နာမည်ဖွဲ့စကားလုံးများ ၁၄၆
(၅) နာမည်စကားလုံးဖွဲ့နည်းများ ၁၅၇

၄။ မြန်မာနာမည်နှင့် မြန်မာ့ဘဝ ၁၆၃
(၁) နာမည်အမျိုးမျိုးပိုင်ဆိုင်ခွင့် ၁၆၃
(၂) နာမည်နှင့် ယုံကြည်လိုက်နာမှုဓလေ့ ၁၆၆
(၃) နာမည်အပေါ် နာမည်ရှင်၏ စရိုက်လက္ခဏာ လွှမ်းမိုးမှု ၁၆၉
(၄) နာမည်ရှေ့ဆက်နှင့် လူအချင်းချင်းဆက်ဆံရေး ၁၇၂
(၅) နာမည်နှင့် ဆက်ဆံရေးဖြစ်ရပ်ထူးများ ၁၈၁
(၆) သီချင်း၊ ကဗျာ၊ စကားပုံနှင့် နိမိတ်တဘောင် အကြောင်းပြုနာမည်များ ၁၈၇

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် ၁၉၃

ကျမ်းကိုးစာရင်း ၁၉၉
နောက်ဆက်တွဲ (က) ၂၀၂
နောက်ဆက်တွဲ (ခ) ၂၀၃
နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) ၂၀၄

နိဒါန်း

ပုဂံခေတ်မှ မျက်မှောက်ခေတ်တိုင် မှည့်ခေါ်လာကြသော မြန်မာနာမည်များကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၊ ဆရာကြီးလှသမိန်၊ ဆရာမကြီးဒေါ်သန်းဆွေ၊ ဆရာမကြီးဒေါ်ကြန်နှင့် ဆရာမကြီးဒေါက်တာရီရီ၊ ဆရာကြီး မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)(ဒေါက်တာခင်အေး)၊ ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး တို့၏ မြန်မာနာမည်ဆိုင်ရာသုတေသနအလုံးစုံကို မူလအခြေခံ၍ စံထားနည်းယူခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် အခြားသောပညာရှင်များ၏ နာမည်ဆိုင်ရာလေ့လာတင်ပြမှုအစုစုတို့ကိုလည်း ရနိုင်သမျှ စေ့ငအောင် ရှာဖွေမှတ်သားလေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ပညာရှင်များ၏ နာမည်သုတေသနများသည် ဤစာအုပ်အတွက် အထောက်အပံ့ ကြီးမား၊ ကျေးဇူးများလှပါသဖြင့် ကျေးဇူးရှင်ကြီးများအား ဤစာအုပ်ဖြင့် ရိုသေလေးမြတ်စွာ ဦးခိုက်ကန်တော့ပါကြောင်း ဦးစွာ ပဏာမ တင်ပြအပ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရန် အလေ့လာခံနာမည်များကို အခိုင်အမာရေးထိုးထားသော ပုဂံကျောက်စာများကစ၍ စာရင်း

ကောက်ယူပါသည်။ ပုဂံခေတ်လူနာမည်များကို ပုဂံကျောက်စာများတွင် အလှူရှင်နာမည်၊ ကျွန်နာမည်များအနေဖြင့် တွေ့ရသည်မှာ မြားမြောင်လှပါသဖြင့် အားရစရာကောင်းပါသည်။ တိုင်းရင်းမြန်မာကျောက်စာများ အထုပ်ကြီးငါးထုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော ကျောက်စာလာနာမည်များကို ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်နှင့် ဆရာကြီးဂျီအိပ်ချ်လုစ်တို့ စုဆောင်းတင်ပြခဲ့သော ပုဂံကျောက်စာ ညွန့်ပေါင်း၊ ဆရာကြီးဦးဧမောင် စုဆောင်းတင်ပြခဲ့သော ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်၊ ဆရာဦးငြိမ်းမောင် စုဆောင်းစီစဉ်တင်ပြခဲ့သော ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများ အတွဲ ၅ တွဲလာနာမည်များနှင့် ညှိနှိုင်းစိစစ်လျက် အကုန်အစင်မှတ်တမ်းယူ၍ ကတ်တင်ပါသည်။ နာမည်များကို ကိုးကားတင်ပြရာတွင် တိုင်းရင်းမြန်မာကျောက်စာများလာ ပုံအမှတ်များကို ရည်ညွှန်းလျက် 'ပုံ ၁၊ ၃' ဟု ပုံအမှတ်နှင့် ကြောင်းရေအမှတ်ကို တွဲပြခြင်းမျိုးဖြင့် အောက်ခြေမှတ်စုပြပါသည်။ ပို၍ထင်ရှားလွယ်ကူစွာသိသာ ထင်ရှားစေရန် ဦးငြိမ်းမောင်၏ ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများ စာအုပ်အတွဲအမှတ်၊ စာမျက်နှာများကိုပါ ပူးတွဲလျက် ယှဉ်ကပ်ဖော်ပြပါသည်။ 'ပုံ ၁၊ ၃။ (ငြိမ်း၊ ပထမတွဲ၊ ၂) ဟုဖော်ပြခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်စာဖတ်ရှုကောက်ယူသော စကားလုံးအယူအဆကွဲလွဲခြင်းရှိပါက မိမိဖတ်ရှုမိသည်နှင့်အညီ တင်ပြပါသည်။ သာဓကအားဖြင့် တောင်ခစည်သဘင်ကျောက်စာ၊ အလှူရှင်အမည်ကို ဆရာကြီးဦးဧမောင်က 'တောင်ခ' ဟုဖတ်ရှုပြီး ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်တွင် တင်ပြသော်လည်း၊ ဆရာဦးငြိမ်းမောင်က 'တောင်ခံ' ဟုဖတ်ရှုပြီး ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများတွင် တင်ပြသည်။ ယင်းသို့ကွဲလွဲသည့်အခါ

မိမိကိုယ်တိုင်ကျောက်စာကို မျက်မြင်ဖတ်ရှုရသည့်အတိုင်း 'တောင်ခ' ဟု ကောက်ယူမှတ်တမ်းတင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံကျောက်စာများ၊ ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ် ကျောက်စာများလာနာမည်များကို အကုန်အစင် ကတ်တင်ပြီးနောက် အက္ခရာစဉ်လိုက်သောအခါ နာမည်တူများကို တစ်ခုစီသာယူပြီး တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မတူသောနာမည်အားလုံးကို အက္ခရာစဉ်ပါသည်။ ထို့နောက် နာမည်များကို မူလခေတ်စာလုံးပေါင်း၊ ခေတ်စာလုံးပေါင်း၊ ကျောက်စာပုံအမှတ်၊ ကြောင်းရေတို့ကို တစ်ပါတည်းဖော်ပြလျက် ကွန်ပျူတာဖြင့် စာစီမှတ်တမ်းတင်ပါသည်။ ကွန်ပျူတာစာစီမှတ်တမ်းကိုကြည့်၍ မိမိလေ့လာလိုသောရှုထောင့်မှ ဖြန့်ကြက်ရှုကြည့်ပြီး လေ့လာသုံးသပ်ကာ ရေးသားတင်ပြပါသည်။ နာမည်မှတ်တမ်းကတ်များကို တစ်သံထွက်နာမည်၊ နှစ်သံထွက်နာမည် ပါဠိနာမည်၊ သက္ကတနာမည်၊ ပါဠိသက် နာမည် စသဖြင့် ခွဲခြား၍ မိမိလေ့လာချက်အရ လိုအပ်သလို အမျိုးအစားခွဲခြားစုစည်းပြီး အက္ခရာစဉ်ကာ ကွန်ပျူတာစာစီ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမျိုးလည်း ပြုရပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် ပုဂံ၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ ကျောက်စာများလာ နာမည်များကို မှတ်တမ်းပြုစုပါသည်။

ပုဂံခေတ်မင်စာများလာနာမည်များကိုလည်း ဆရာကြီး ဗိုလ်မှူးဘရှင်၏ ပုဂံမင်စာစုသုတေသနလုပ်ငန်း၊ မှတ်တမ်းစဉ် ၁ ကို အခြေခံရယူပါသည်။ ပုဂံခေတ်မှ ကိုလိုနီခေတ်ထိ အလေ့လာခံနာမည်များကို မှန်နန်းရာဇဝင်၊ ဆရာကြီးဦးမောင်မောင်တင်၏ ကုန်းဘောင်ဆက်မဟာရာဇဝင် ၃ တွဲ၊ စမ္ဗူဒီပဥဆောင်းကျမ်း၊ ရန္တမိတ်ကျော်ထင်၏ ရေစကြို ခုံတော်ဖြတ်ထုံး စသော ကျောက်စာ၊ မင်စာ၊ ရာဇဝင်၊ ဖြတ်ထုံး စသည်တို့မှလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု၊

ဆောင်းပါး၊ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း အဖုံဖုံမှလည်းကောင်း ကောက်ယူစုဆောင်းမှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကိုလိုနီခေတ်နာမည်များကို ဆရာမကြီး ဒေါ်ကြန်နှင့် ဆရာကြီး ဒေါက်တာရီရီတို့ ပြုစုထားသော ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကြီးမှ ကြေးအုတ်များ သုတေသနကျမ်းလာ နာမည်မှတ်တမ်းများနှင့် နာမည်ဆိုင်ရာ ဝေဖန်သုံးသပ်မှုအစုစုတို့သည် ဤစာအုပ်ပြုစုရာတွင် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် ကျေးဇူးကြီးမားလှကြောင်း အထူးမှတ်တမ်းတင်လိုပါသည်။

မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် ခေတ်အလိုက် နာမည်ရှေ့ဆက်များကိုလည်း မျက်ခြည်မပြတ် သတိပြုရှာဖွေပြီး အမျိုးအစားခွဲခြား မှတ်တမ်းတင်ရပါသည်။ ထို့ပြင် ထူးခြားသောအမည်များကိုလည်းကောင်း၊ အခြေပြုမှည့်ခေါ်ပုံမတူသောနာမည်များကို အမျိုးအစားခွဲခြား၍လည်းကောင်း မှတ်တမ်းပြုစုပါသည်။

အထူးသဖြင့် မျက်မှောက်ခေတ်နာမည်များကို မိမိတို့ လူမှုဝန်းကျင်၊ ပညာရေးနယ်ပယ်၊ အနုပညာနယ်ပယ် စသဖြင့် နယ်ပယ်အရပ်ရပ်နှင့် ဂျာနယ်များ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၊ မီဒီယာများမှ ကောက်ယူ မှတ်တမ်းပြုပါသည်။ အင်တာနက်အကိုးအကားများကိုလည်း ရှာဖွေရယူပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တင်ပြအပ်သော နာမည်ဆိုင်ရာစာအုပ်စာပေ စာတမ်းများကိုလည်း ရှာဖွေမှတ်ယူရပါသည်။ အခြားနိုင်ငံသားတို့နာမည်မှည့်ပုံနှင့်လည်း အကျဉ်းမျှ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာတင်ပြရပါသည်။

'နာမည်' ဟူသောဝေါဟာရ အစပြုသုံးစွဲပုံကို တင်ပြနိုင်ရန် သက္ကရာဇ်အခိုင်အမာရေးထိုးအပ်သော ရှေးရှေးပုဂံကျောက်စာများကို တစ်ချပ်မကျန် ကုန်စင်အောင် ဖတ်ရှုရှာဖွေတင်ပြအပ်ပါသည်။ မြန်မာနာမည်ဦးဆုံးအသုံးပြုပုံကိုလည်း ရှာဖွေစိစစ်

တင်ပြအပ်ပါသည်။ မြန်မာနာမည်ရှေ့ဆက်များ အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ ရှေ့ဆက်များ ခေတ်အလိုက်ပြောင်းလဲလာပုံနှင့် နာမည်များ ခေတ်အစဉ်အဆက် ပြောင်းလဲသုံးစွဲလာပုံ၊ မရေမတွက်နိုင်သော နာမည်များကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံသုံးစွဲတတ်ပုံတို့ကို မျက်ခြည်မပြတ် လေ့လာရသည်မှာ အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကားကဏ္ဍတစ်ရပ် အခြေတည်ပုံ၊ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံ၊ မြန်မာဘာသာစကား၏သွင်ပြင်လက္ခဏာရပ်များနှင့် မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်လာ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့တို့ကို လည်းကောင်း မြန်မာတို့၏ 'နာမည်' ဟူသော ဘာသာစကား ကဏ္ဍတစ်ရပ် အသုံးပြုပုံ အတတ်ပညာအဆင့်အတန်း မြင့်မားမှု၊ နည်းပရိယာယ် ကြွယ်ဝခမ်းနားထည်ဝါမှုတို့ကိုလည်းကောင်း လှစ်ဟတင်ပြခွင့်ရသည့်အတွက် အလွန်ဝမ်းသာမိပါသည်။ သို့သော် အချို့အချက်အလက်များကို ကျုံ့အောင် ချုံ့၍ လည်းကောင်း၊ ကျဉ်းအောင် ချဉ်း၍လည်းကောင်း၊ ကျန်အောင် ချန်၍လည်းကောင်း ဖော်ပြရသည်ကို အနူးအညွတ် တောင်းပန်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။